

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 54. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius03val-shoot-idm139651356497280.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

NV følge her effter de andre try hundrede Aar/ ind til Pauens oc til Mahumeths tid/ Oc i disse try hundrede Aar/ bleff der støt i de siu Basuner/ som S. Hans scriffuer om i sin obenbarelsis bog/ fra det ottende Capitt: oc ind til det trettende/ det er/ Hine mange Kettere/ som lagde den hellige Scrifft vrangelige vd/ effter deris løgen oc falske mening/ saa at S: Peders skib/ der det haffde verit i den haffsuelff/ vnder de thi suare Staarm/ maatte nu støde paa disse klipper/ Det er/ den hellige Kirske/ som vaar til forn ilde plaffuit aff thi grumme Tyranner/ bleff nu forstyret vdaff 55 mange Rettere/ saa at hun lidde her den anden fristelse effter vor herre Iesum Chrishim der Satan førde Scrifften mod hannem || dog i styckeuerck aleniste oc her haffde hun sin huide kiortel paa etc. Thi dette er Satans seduane/ at hand først grummelige offuer falder den Christelige Kirske/ met mord oc manddrab/ siden der effter met smigger oc løgen/ paa det siste met baade dele til sammen. Saa vederfaris oc den lille Christi hob det samme/ først vnder de siu Indsegle aff Tyranner/ der nest vnder de siu basuner aff kettere/ paa det siste vnder de siu Skaale aff den Antichrist Paffuen/ oc aff Mahumet/ dog bliffuer den arme ringe hob alligeuel ved/ oc bier oc foruenter en bedre lycke/ den feyler dem icke paa det siste vdi Himmelen/ der som de bliffue en euig Kirske oc endelige beuarede fra alle saadanne Bylier/ Staarm oc Anlaab.

* Saa ville wi nu giffue oss til || disse try hundrede Aar/ oc her see den hellige Kirskis lycke/ fare oc fristelser/ at Gud kand faa disydermere sin loff der faar/ ath hand foruarer sin kircke stedtze oc altid.

* Der nu den siste Tyran/ aff de thi/ Diocletianus Keyser vaar død/ sist i de try første hundrede Aar/ da kom effter hannem i Regementet en drabelig from Keyser/ den Store Constantinus/ som styrde oc regerede det Romske Keyserdom vdi tredue Aar/ en merkelig lerd oc god Første/ vel optuctet i bogelige kunster oc gode Seder/ la vdi al Gudfryctighed oc dydelighed/ Oc der hand vaar omuent til Christum/ skickede hand alting til Veye oc i law igen/ til fred oc enighed i Religion/ som til forn vnder de thi Guds ords forfølgere vaar forstyret oc fordempet. Saa || at S. Peders Skib bleff saa bøt oc ferdet igen/ at alt det fremgangende onde bleff forglemt/ som det skeer naar en god afften kommer effter en ond dag/ Oc it varmt Solskin effter mange mørcke oc regenuordne dage/ Saa kommer dog Gud igen (som hand kom Noe ihw vdi Arcken) oc giffuer en gledelig Stund/ der som wi kunde ekon giffue act der paa.

* Denne Keyser loed besckicke alle vide vegne/ vdi sit gantske Keyserdom den rette Guds dyrckelse vdi vor Herre Iesu 56 Christo/ och at det hellige Euangelium bleff predicket rent oc klart/ oc at Guds ords Tienere komme til deris heder/ oc til en god vnderholding igen/ Oc at de affgudiske templer oc dyrckelse bleffue nedslagne oc ødelagde. Oc i deris || sted gode Christne kircker oc templer opbygde igen.

* Men her er ingen languarende glede i dette lifff/ thi hun omuendis snarlige til graad oc sorg/ Gud giffue oss naade/ ath wi kunde det acte vdi denne naadelige tid/ Oc tage tiden vare/ bedre end wi gøre etc. paa det/ at den wendelig tid i gleden maatte snart komme:

* Thi Arrius en Prestmand vdi Alexandria spille den glede igen Oc forstyrede den gandske Christelige Kircke vdi Greckeland/ tuert oc endelangs oc bleff en Hoffuitketter først i disse try hundrede Aar/ i det at hand sette sig op mod sin Biscop/ oc fornictede Christi Guddom/ oc støtte saa i den første Basune/ aff den Sted i S: hansis Euangelio. Faderen || er yppermer end ieg/ Der bleff da hagel oc ild/ oc blod der iblant menget oc sent ned paa lorden/ oc den tredie part aff Træene bleff opbrent oc alt grønt Gress forbrent/ saa at der vaare vdi den gandske Christelige Kirke icke flere end disse tho Biscoper/ Alexander oc Athanasius/ som stode imod Arrio den Hoffuit ketter.

* Denne Constantinus loed forsamle til Concilium i den Stad Nicea/ vdi Greckeland/ tryhundrede oc atten lerde mend/ Biscoper oc andre om Arrii Lerdom at dømme paa/ oc om det ord/ [x][x][x][x][x][x][x][x][x]. Oc da lod hand Arrium foruise vdaff Keyserdommet. Men Constantius Constantini Søn loed hannem hente hiem igen oc fordagtinget hans vildfarelse oc Ketteri. Saa mue der alt vere || fem i it huss mod huer andre/ som Christus siger/ Sønnen mod Faderen etc. som denne Constantius vaar imod hans fromme Fader Constantinum.

* Effter denne Constantinum kom den forløbne Christen Iulianus oc bleff Keyser vdi en ond tid/ Oc haffde sig mod de fattige Christne først som en Ræff oc stiden som en Vlff. Thi først brugede hand tredskhed oc surfittighed/ i det/ at hand loed alle Scholer komme paa fode igen/ oc loed det sig 57 saa ansee/ lige som i Constantini tid/ Men strax der effter brugede hand sin Grumhed och loed hente alle framuoexne personer aff Scholerne oc skickede dem hen i Krii oc aarloff/ Oc scseff saa til alle steder at de skulde forlegge deris Tienere som predickede dem Gudz ||ord faare/ Huilcket mange falske Christne skulde vel ocsaa i dag vere rede til ihuor hellige de siunis vnder it falsk skin oc it bøckelers hierte/ vaare ekon Aarloff giffuit/ oc deris Suerd vaare dragit/ da laa straxvort hoffuit i gressit. Wi omgaas met dem/ wi ede oc dricke met dem/ predicke faar dem etc. Saa gaar det nu/ saa gick det den tid til.

* Denne Iulianus stod met de Arrianer lige som Papisterne haffue bistand aff de wgudelige/ i denne tid/ oc hand forfulde de Christne oc kaldede dem spaattelige Galileer/ fordi at vor Herre Christus som de dyrckede/ vaar opfødt i Nazareth vdi Galilee Land/ la hand loed søge offuer den gandske Verden/ effter S. Athanasium Biscop/ oc vilde haffue død paa hannem/ dog bleff hand || vnderlige nock beuaret baade til land oc vand/ Oc kom end hiem til sin Faar igen/ som hand end ocsaa trøstede dem/ der hand foer fra dem/ met disse ord/

Mine Børnlille verer Trøstige/ det er eckon it taag/ oc gaar snart vdoeffuer/ oc ieg skal komme til eder igen.

*Strax effter Arrius haffde faaet en slem død/ begynte hans tuende Discipler at forstyre den hellige Kirske/ Den ene ved naffn/ Eunomius/ Den anden Macedonius ind til Iouiniani Keyseres tid/ oc saa forløb sig det første hundrede Aar aff disse try Hundrede aar.

* Thi Iouinianus bleff keyst til Keyser/ Guds Aar try hundrede tresinds tiue oc sex/ der Iulianus vaar stungen i strid/ oc sprette blodet || aff sit saar op mod Himmelen oc gaff sig tabt met disse Ord/ Vicisti tandem Galilæe/ Du Galileyske mand haffuer dog vundet/ Saa pleyde hand at kalde vor Herre Christum. Ia hand vinder lige saa i dag alle falske Christne oc Guds ords forfølgere vdoeffuer/ de faa at giffue sig tabt/ spaatte oc styrte/ naar de kunde icke lengere forfremme deris onde vilie/ och tyranni mod de fattige Christne/ 58 Faa Tyranner aff det slag fare fra detis bleseng til heluede/ men faa gerne en wdød aff Verden/ som ocsaa mange bede dem ont etc.

Denne Iouinianus vilde icke før annamme Regementit/ før end den gandske Hær loed sig omuende til Christum som haffde verit wgudelig met/ oc vnder den wgudelig || Tyran oc blodhund Iuliano. Huad/ sagde hand/ skal ieg vere Keyser offuer en hob Paganer oc wchristne/ effterdi at ieg er selff aff Guds naade en Christen? O huilcket Førsteligt Hierte/ oc huilcke førstelige ord/ som ere io verde at effterfølgis/ aff huer Christen Første/ som haffuer Mange wgudelige vndersaatte baade i sit Raad oc vden faare. Det skicker sig saa vel vdi Guds ansigt/ at huor som en Christen oc gudfryctig Første er/ der kunde ocsaa findis it Christeligt oc Gudfryctigt raad oc Christelige oc Gudfryctige Regenter oc vndersaatte i lands regementit. Ellers kand en Christen første icke meget vdrette til gaffns oc til Guds Ære/ der som de ere wgudelige oc frauillige/ som skulle hielpe hannem at styre oc regere land oc rige etc. ||